నక్షత్రకాంతి

రాత్రయింది. నేనూ నా మిత్రుడూ భోజనం చేసి అతని ఇంటిముందు నులకమంచం మీద చేరాము. సిగరెట్ పీలుస్తో మంచం మీద పడుకున్నాడు అతను. గూట్లో పెట్టిన అతని పావురాలు సంసారపు పంపకాల తగూలు పడుతో గోలచేస్తున్నాయి చీకట్లో. ఏదో సందేశం చెప్పే ఆతృతతో కళ్ళు విప్పి కిందికి చూస్తున్నాయి మా చుట్టూ నక్షత్రాలు. ప్రోహిబిషన్ వొచ్చింతరవాత వూళ్ళో ఎన్ని సరదాలు పోయినాయో, ఎన్ని సంసారాల్లో తగూలు ఎక్కువైనాయో, ఎందరు భార్యలకి కంటకంగా వుందో, వర్ణిస్తున్నాడు. నవ్వుతో నా మిత్రుడు. గాంధీగారి అహింసని తోసిపుచ్చి, ఆయన బూడిదని కలరా మందులాగు ప్రతి జలాశయంలో చల్లడంలో ఆయన ఆత్మని సంతుష్టిపరచ చూసే ఆయన అనుగు అనుచరుల ఆత్మవంచనని గురించి ఆలోచిస్తున్నాను.

"అనంతమైన ఆకాశం. ఎక్కడికో, దేనికో, అందనిదానికై ఆహ్వానించే ఈ నక్షత్రాలు, జీవితమంటే మట్టిలోంచి పుట్టిన యీ శరీరం మాత్రమే కాదని, ఎట్లాగో పైనించి వర్షించే ఆ ధగధగతో పెనవేసుకుందని, కళ్ళ ఎదట ప్రతిరాత్రీ ఇంత విడవకండా జ్వలించకపోతే, మానవుడి చరిత్ర ఇంకోవిధంగా వుండేది. అతని స్వభావమే ఇంకా వుత్త దుమ్ముగా వుండేదనుకుంటాను. ఇంకా మనం కొంచెం కవిత్వంలోకి వెళ్ళి మాట్లాడితే, యీ నక్షత్రకాంతి వల్లనే మానవుడి హృదయంలో అర్థం కాని యీ శాంతి, మామూలు బతుకుని మరిపించి దాటి నిద్రలో వింత వింత కలలు అనవచ్చు. ఆకాశం కనబడుతున్నంతకాలం, దేవుడను ఏమను, తన శరీరం పనులకన్న ఉన్నతమైనదాని ధ్యానంలోంచి తప్పించుకోలేరు మనుషులు."

"ఏమోలే. ఆ రోజులు చాలావరకు భూతకాలంలో పడ్డాయి. మనిషి అంటే రోజుకోశేరు బియ్యం ఖర్చుచేసే యంత్రం కింద లెక్కల్లో పడ్డాడు. ప్రపంచాన్ని పాలించే ఏ నాయకుడైనా ఆ లెక్కల్నించి తప్పించుకోలేడు. అంతకన్న యోచించేవాడు ఈనాడు పలికినాడు. ఎంత పడుతుంది? పంచితే ఎంత వస్తుంది? తరుగుని ఎట్లా భర్తీ చెయ్యడం? రాజ్యాలు, యుద్ధాలు, రాజకీయాలు అన్నీ యిదే ఇరుసుమీద తిరుగుతున్నాయి."

"మరి తిండేకద ముఖ్యం. అది లేంది...."

"అవునులే. కాని అది తప్ప ఇంకేం లేకండా పోతోంది. ఎవరి మనసుల్లో కూడా. తక్కినవన్నీ నిర్బంధకాలూ, విరోధులూ అవుతున్నాయి. "వందేమాతరం - సస్యశ్యామల శోభితాం', దృష్టి భూమి మీద మాత్రమే. ఆకాశంవంక చూడటానికి తీరుబడి వున్నవాణ్ణి, 'తోడి మానవుడికోసం కష్టించకండా, వాడి బియ్యాన్ని ఉచితంగా తిని ఆకాశంవంక చూస్తున్నావా?' అని అడుగుతున్నాడు. కళలు, ఫిలాసఫీలు, కవిత్వాలు అన్నీ

ప్రజాభ్యుదయానికి తోడ్పడాలి. అంటే శరీర సౌఖ్యానికి మాత్రం అని అర్థం వొస్తోంది. ప్రభుత్వం ఎందుకు? ప్రజల్ని శాంతంగా వుంచడానికి. అంటే ఒకర్ని ఒకరు చంపుకోకండా, శాంతంగా బతికి, తిని పిల్లల్ని కనమని, అంతకన్న ఏ కలలు కన్నా, యత్నం చేసినా, అది వ్యర్థమో, కలవరానికి కారణమో అవుతోంది. అందువల్లనే కళలూ సారస్వతమూ క్రమంగా ప్రభుత్వాలు అధీనం చేసుకుంటున్నాయి. అందమైన కలలు కనగల ఉన్మత్తుల చేతుల్లోంచి."

"ఏం? తప్పేముంది?"

"ప్రభుత్వమంటే, ప్రజలోయ్, ప్రజలంటే మామూలు సగటు మనిషి. అతను అంగీకరించిందే కళ. అతను కళకింద దేన్ని అంగీకరిస్తాడో తెలుస్తోనే వుంది."

"మరి వాళ్ళ అభిరుచిని ఉన్నతం చేద్దాం."

"రైట్, ఇదివరకు ఆపని దౌర్భాగ్యుడైన ఆర్టిస్టు చేసేవాడు, తాను ఏ అంగీకారాన్ని కీర్తినీ పొందక పోయినా, కళకి తన జీవితాన్ని అర్పించుకోవడమే ధన్యమనుకుని, ఇప్పుడు ప్రజాదరణని, ప్రభుత్వాదరణని పొందని ఆర్టిస్టుకు చోటువుండదు. అతను రాశేది పాడేదీ అర్థం కాకపోవడంవల్ల, అతని ఉన్మాదం విప్లవహేతువని చాలా శీఘ్రంగా నోరు నొక్కుతారు. స్వతంత్రమంటే, తన భాగం పనిచేసి తన భాగం బియ్యం తినడానికి స్వతంత్రం. నక్షత్రాలు లెక్కలోకి రావు. వాటి వెలుగుకి కిరసనాయిలూ, అగ్గిపుల్లలూ ఎంచనవసరం లేదు గనక."

"స్వతంత్రమంటే తినడానికీ, శరీరాన్ని సుఖపెట్టడానికీ అని అర్థం ఇప్పుడు. ఈ స్వతంత్రం కోసం, మనస్సునీ, నీతినీ, ఆత్మనీ, ప్రభుత్వపరం చేస్తామంటున్నారు. ఎందుకూ? వాళ్ళని ఇబ్బంది పెట్టే మనోవిజృంభణగాని, కళా ప్రోద్బలంగాని, విశాలదృష్టిగాని చాలామందికి లేవు. శరీరంలో తప్ప ఇంకో అవసరానికి బతకడమంటే ఏమిటో అర్థం కాదు."

"కానీ రోజుకో శేరుబియ్యం దొరక్కపోతే, నక్షత్రాలవంక చూసే వోపిక వుండదు."

"అవును ఆ శేరు బియ్యం దొరికినవాళ్ళలో చాలామందికి నక్షత్రాలవంక చూసే దృష్టిలేదు. అంతేకాదు. బాగా ధనంతో తులతూగేవాళ్ళకి అసలు లేదు. శరీరమో హృదయమో ఓపక్క మాడేవాడికే ఇవన్నీ. శేరుబియ్యంలేని రోజులు నేనెరక్కపోలేదు. కాని, ఆకలికన్న బాధపెట్టేవీ, తిండికన్న సంతుష్టి పెట్టేవీ వున్నాయి మరి. నక్షత్రాలనుకో. వాటిని మరిచిపోయిన రోజునే, మనిషి వుత్త తిండి మర అవుతాడు. కళ ప్రజాసేవక దాసురాలవుతుంది. చాతకాదుగాని ఆ నక్షత్రాలని రోడ్డు మీద వరసగా తగిలించుకుంటారు."

"ఎందుకు?"

"ఆకాశంలో అనవసరం. వేస్టు. అదీగాక వెర్రికలలతో ఆశలతో కలవర పెడతాయి జీవితాన్ని."

"ప్రజలలో దయా, పరస్పర సహాయం, ఏకత్వం, ఉందని మరిచి, వన్యమృగాలకన్న హీనంగా ఒకర్ని ఒకరు చంపుకోడానికీ, పీక్కోడానికీ పుట్టారనీ, అదే మానవుడి నైజమని నమ్మబట్టేకద, ఆ నమ్మకం మీద ప్రజల్ని తయారు చెయ్యడంబట్టేకద, ప్రభుత్వాలు లా ప్రకారం పంచడం, రేషన్లూ ప్రజల్ని ప్రజలు, దేశాన్ని దేశాలు విద్వేషించి, పోటీపడి, దోచుకోవాలనే ప్రయత్నాలు, ఎవరికి దొరికింది వారు ధర్మంతో న్యాయంతో నిమిత్తం లేకుండా దోచుకుని, దాచుకుని అనుభవించాలని ఈ ప్రయత్నం."

"ఇదంతా ధనవంతులైన కొద్దిమంది చేస్తున్న దుర్మార్గమేగా?' "అవును, 'ఏదినీది' ఏదినాది? అని వాళ్ళది లాక్కోవాలని చూస్తే వాళ్ళకి న్యాయబుద్ధి అంతరించి పోటీపెరిగి, ప్రజాక్షేమాన్ని మనసు నించి తోసేసుకుంటారు. అదే--వున్న కాస్తా."

"ఎన్నాళ్ళులే అనుకో."

"సాగినన్నాళ్ళే అనుకో."

"అవును మరి ఆ పాతనమ్మకాలు పోయినాయి దేవుడిచ్చాడు. కనక ఇది నాది. నువ్వు పెట్టిపుట్టలేదు. గనక దరిద్రం నీది అనే రకం విశ్వాసాలు పోయినాయి. మంచిదే కదా అది?"

"మంచిదే కాని, ఆ విశ్వాసాలు పోవడంతో వాటితోపాటు విశ్వాసాల మీద ఆధారపడని, నీ హృదయంలోని సానుభూతీ, దయా, స్నేహం, పరస్పర సహకారం - ఇట్లాంటివన్నీ కూడా తొలిగిపోయినాయి. అందువల్లనే ప్రపంచం నైతికంగా ఇంత దివాలా తీసింది. ప్రజలలో ఒకరికీ ఇంకొకరికీ తగాదాలు అనుమానాలు ఎక్కువై, ప్రతి అవసరాన్నీ ప్రభుత్వమే తీర్చాలని కోరుతున్నారు. తిండి, తాగుడు అమ్మకం, పల్లెటూళ్ళ శాంతి, పెళ్ళిళ్ళు - వ్యభిచారం, అన్నీ ప్రభుత్వం రక్షణ కిందికి వొస్తున్నాయి. పత్రికలు, ఫిల్ములు, పుస్తకాలు సమస్తమూ."

"ఇంతకీ ఏంచెయ్యమంటావు, పాతపురాణాల దేవుడూ, ధర్మమూ మళ్ళీ బోధించమంటావా, వాటిపట్లు ఎప్పుడో వొదిలిపోయినాయి.

"ఎక్కడ వొదిలాయి? సినీమాలు చూడు."

"మరి ఏమంటావు."

"సినిమా పరిశ్రమ సంగతి అదొక్కటే కాదు. సామాన్య ప్రజలమీద ఆధారపడ్డ ఆ పరిశ్రమకి ఎన్నటికీ గతులు లేవనుకో. క్రమంగా యీ ప్రజాధికారం తక్కిన కళలమీదికి కూడా పాకుతోంది."

"ఐతే, యీ కళా పరిశ్రమల్ని ప్రభుత్వమే తీసుకుని విలువగల వాటిని ప్రజలకి బలవంతాన ప్రదర్శించాలి."

"ప్రభుత్వమంటే ప్రజలని మరిచిపోకు. వాళ్ళెన్నుకున్న నాయకులనుకో పోనీ. ఆ నాయకుల్ని ఎందుకు నాయకులుగా ఎన్నుకుని పదవుల్లో కూచో పెడతారో, నీకు తెలీనిదికాదు. పోనీయి. ప్రభుత్వం నియమించే కళాధినేతలు ఎటువంటివారైవుంటారో నువ్వు వూహించుకోవచ్చు. ఏదో పొరపాటున గొప్ప కళని ప్రదర్శించావా, వెంటనే ఆందోళన పెడతారు ప్రజలు ఈ అర్థంలేని చెత్తనంతా మా మొహాన రుద్దుతారా? అని."

"నీ కళ ఎవరికి కావాలోయ్! లేకపోతేనేం, దానికోసం పడి చచ్చేది చాలా కొద్దిమంది, మరి ప్రజాబాహుళ్యంకోసం వాళ్ళు త్యాగం కావాలి, ఏం చేస్తాం?"

"నా గొడవ విను, అసలుసంగతి ఏమిటంటే - మనం చూసే యీ జీవితం, ప్రతి క్షణమూ మారుతో, పొంగుతో, అణుగుతో, అల్లరిపడే యీ ప్రజాజీవితం వుత్త అలలు అంటాను. వీటి అడుగున గొప్ప లోతులేని సముద్రం వుంది, అలలని చూసి సముద్రమంతా ఇంతేననుకుంటున్నారు. ఆ సముద్రం వూరుకోదు. ఈ అలల్ని కలవరపెడుతుంది. ఆటుపోట్లు, ఉప్పెనలు, తుఫానులు, అప్పుడప్పుడు దొరికేముత్యాలు -- వీటన్నిటినీ ఏవేవో చెప్పుకుని అప్పుడే మరిచిపోతారు ఆ సముద్రం సంగతి. ఏ స్వల్పమో గ్రహించి చెప్పే చాలా గొప్ప సయింటిస్టులకీ, కవులకీ, గాయకులకీ కాలం కాదు. వారి వాణిని వినగల ఆసక్తి కూడా పోతోంది. యీనాటి ప్రజలకి, పైగా వుత్త మూర్ఖులమని వాళ్ళ నోళ్ళు నొక్కుతున్నారు. వెర్రివాళ్ళు అని వాళ్ళని వుపేక్ష చేస్తున్నారు. సముద్రంతో సంబంధం మరిచిపోయిన కొద్దీ అలల అలజడి, స్వరూపం, ఏమీ అర్థంకాదు. అర్థం కనపడదు. కనపడని కొద్దీ అశాంతీ, జీవితంలో అర్థహీనత్వం, ఎక్కువౌతుంది. అసలు సముద్రం సంగతి పూర్తిగా మరిపిస్తేనేగాని, అలలు ఒక తీరుకీ, శాంతికీ రావనుకుంటున్నారు.

"ఇన్ని గొప్ప యత్నాలు జరుగుతున్నాయి. నూతన లోక శాంతి అంటారు. కాని ప్రజల మనసుల్లో ఎంత విశ్వాసం తక్కువయిందో, ఎంత అశాంతి ప్రబలిందో చూస్తున్నావా? జీవితం వెనక ఉన్న అగాధం సంగతి ప్రజలకి విరివిగా చెప్పగల సామర్థ్యంగల ప్రవక్తలలో చివరివారు ఈ లోకానికి గాంధీగారేనేమో అనిపిస్తుంది."

"ఎందుకీ సొద? ఏం చేస్తావు మరి!"

"ఏం లేదు. చందమామని చూసి కుక్క ఏడ్చినట్లు, నక్షత్రాల్ని చూసి నీతో నా హృదయ బాధని చెప్పుకున్నాను."

"ఏం లాభం లేదంటావా?"

"మానవుడి హృదయంలోని స్వర్గాన్ని మానవుడికి విప్పి చూపగల ప్రవక్త జన్మించాలంటాను."

◆ ◆ ◆